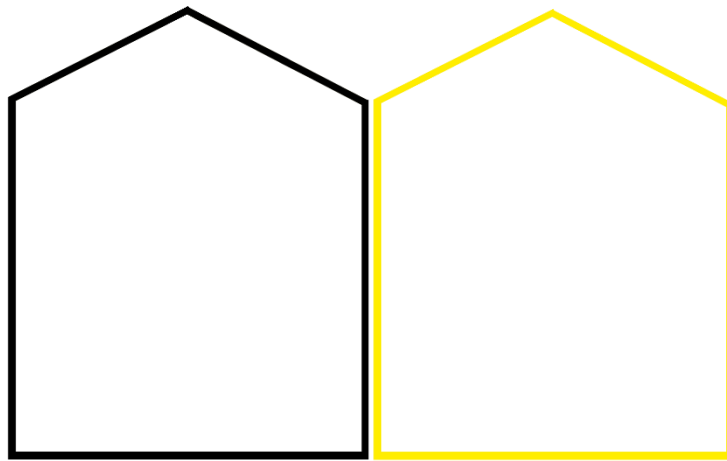

Plan herstelsteun amateurkunsten - Limburg

Inleiding

Voor u ligt het 'Plan herstelsteun amateurkunsten - Limburg'. Het plan is opgesteld om amateurkunstgroepen in alle disciplines te ondersteunen bij de herstart van hun activiteiten na corona, het vitaler maken van deze groepen en het stimuleren van actieve cultuurparticipatie.

Het plan is opgesteld door het Huis voor de Kunsten Limburg (HKL), het provinciaal kenniscentrum en ondersteuningsorganisatie voor amateurkunst, erfgoed en professionele kunsten in Limburg. Kaders van dit herstelplan vormen de inhoudelijk kaders voor herstelsteun, de aanbevelingen van het BMC-rapport *Revitalisering Amateurkunst* en natuurlijk de ondersteuningsbehoeften van het brede scala aan amateurkunstgroepen (formele én informele verbanden) in Limburg en de uitdagingen waar zij na de coronacrisis voor staan. Het plan speelt in op de noden en behoeften die het HKL op dit moment signaleert in de amateurkunstsector in Limburg.

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft via het Fonds voor Cultuurparticipatie een bedrag van € 55.000,- aan herstelsteun gereserveerd voor de provincie Limburg. Met dat budget geeft het Huis voor de Kunsten Limburg, in afstemming en in samenwerking met lokale, provinciale en landelijke partners, in de periode 1 juli 2022 tot en met 30 juni 2023 uitvoering aan de initiatieven die staan beschreven in dit plan. De Provincie Limburg is voornemens om extra budget in te zetten voor het herstel van de amateurkunstsector in Limburg. Hierdoor kan continuering van de ingezette trajecten wellicht mogelijk worden.

Het herstelplan is voorgelegd en besproken met de kunstcentra in Limburg en de provinciale koepelorganisaties die in Limburg actief zijn op het gebied van amateurkunsten, zijnde: Stichting Klankkleur Limburg, Federatie van Limburgse Mandoline Verenigingen, Koninklijk Nederlands Zangersverbond Limburg, Oud-Limburgse Schuttersfederatie, Toneelhuis Limburg, CineLOVA en Fotobond afdeling Limburg.

Plan herstelsteun amateurkunst 2022 – Limburg

Wat we signaleren

Limburg telt ongeveer 420.000 mensen van zes jaar en ouder die kunst beoefenen in hun vrije tijd. Zij doen dat individueel of binnen een van de 1.026 geregistreerde amateurkunstverenigingen (Kamer van Koophandel, 2020) op het gebied van muziek, theater, zang, dans, fotografie, film, beeldende kunst of taal. Daarnaast zijn er nog vele amateurkunstbeoefenaars actief in anders georganiseerde (informele) verbanden. Zowel de verenigingen (formele verbanden) als de informele verbanden zijn bestendige plekken voor kunstbeoefening en vervullen een belangrijke sociaal-maatschappelijke rol. Ze zijn verweven met de lokale gemeenschap en dragen daardoor bij aan sociale cohesie.

Amateurkunstverenigingen

Verenigingen kampen vooral met uitdagingen op het gebied van vrijwilligers- en ledenwerving (en behoud), het beter aansluiten op de veranderende behoefte van (met name jonge) leden en daarmee ook het borgen van de continuïteit van artistiek aanbod en organisatiekracht. Uitdagingen die sinds de coronapandemie alleen nog maar nijpender zijn geworden. Uitdagingen bovendien die met elkaar samenhangen en daarom integraal moeten worden aangepakt en toegespitst op de situatie van de vereniging veelal advies op maat vereisen.

Informele verbanden

Ruim de helft van de mensen die aan amateurkunstbeoefening doet, doet dat in een ander verband dan in verenigingsverband. Deze anders georganiseerde groepen, kenmerken zich vooral door projectmatig werken, vaak in wisselende samenstellingen. Ze zijn flexibel en kunnen daardoor

makkelijker inspelen op actuele ontwikkelingen en weten met name jonge doelgroepen aan zich te binden. Omdat deze groepen vaak geen rechtsvorm kennen of (zoals dat bij veel verenigingen wel het geval is) zijn aangesloten bij een provinciale koepelorganisatie zijn ze moeilijk te vinden en te benaderen. Er is op provinciaal niveau weinig zicht op deze verbanden en hun ondersteuningsbehoeften.

Huidige ondersteuningsstructuur

Provinciaal

In Limburg zijn acht disciplinegerichte amateurkunstkoepels actief die de belangen behartigen van hun lidverenigingen. Niet alle amateurkunstkoepels bieden ondersteuning aan verenigingen en/of informele verbanden. Het merendeel van de koepelorganisaties richt zich op artistieke ontwikkeling van leden van de aangesloten verenigingen middels het organiseren van onder andere provinciale wedstrijden en presentatiemomenten. De Provincie Limburg heeft het HKL en Stichting Klankkleur Limburg een provinciale opdracht gegeven op het gebied van verenigingsondersteuning. Stichting Klankkleur Limburg biedt verenigingsondersteuning aan hun achterban; muziekverenigingen, koren en informele muziekverbanden. Het HKL biedt ondersteuning (advies op maat, kennis- en netwerkbijeenkomsten en workshops) aan amateurkunstgroepen in de andere kunstdisciplines op het gebied van leden- en vrijwilligerswerving- en behoud, organisatie- en bestuurskracht, samenwerking, communicatie, beleid en financiering. Het HKL is in overleg met de Provincie Limburg om de ondersteuning van informele verbanden te borgen in zijn werkzaamheden.

Lokaal

De helft van de 31 Limburgse gemeenten heeft een lokale ondersteuner: een cultuurcoach, -makelaar, combinatiefunctionaris en/of verenigingsondersteuner. Zij hebben niet allemaal een taak als het gaat om het ondersteunen van verenigingen en informele verbanden. De lokale ondersteuners die wel een taak hebben op dat vlak, bieden advies op maat, leggen lokale verbindingen en organiseren afhankelijk van de ondersteuningsvragen soms lokale kennissessies over thema's als fondsenwerving etc.

Wat nodig is

Op basis van de uitdagingen die we signaleren bij amateurkunstgroepen en de huidige ondersteuningsstructuur wil het HKL een herstelplan opstellen dat focust op twee sporen:

1. de directe **ondersteuning van amateurkunstgroepen** in Limburg, zijnde zowel amateurkunstverenigingen als anders georganiseerde/informele verbanden in alle kunstdisciplines middels advies op maat en coachingstrajecten die inzetten op het vergroten van de toekomstbestendigheid van deze verbanden;
2. het **versterken van ondersteuningsstructuur op het gebied van amateurkunsten** in de provincie Limburg in nauwe afstemming en samenwerking met lokale ondersteuners (cultuurcoaches, cultuurmakelaars, combinatiefunctionarissen en verenigingsondersteuners), provinciale en landelijke amateurkunstkoepels, het LKCA, Limburgse gemeenten en de Provincie Limburg.

Plan van aanpak

1. Ondersteuning amateurkunstgroepen

Binnen dit spoor zet het HKL samen met de provinciale koepelorganisaties en lokale ondersteuners in op de directe ondersteuning van amateurkunstgroepen. Dat doen we door middel van de volgende trajecten:

- **Cursus Samen Slim Deelnemers Werven.** Een cursus die is ontwikkeld door het Landelijk Kenniscentrum Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) en bedoeld is voor verenigingen en informele groepen die nieuwe deelnemers, vrijwilligers en (bestuurs)leden willen werven. Deze cursus wordt in de periode 8 december 2022 t/m 20 april 2023 voor het eerst uitgerold in Limburg. Zie: www.hklimburg.nl/samenslimdeelnemerswerven. Met deze cursus leren amateurkunstgroepen hoe zij het aanbod van hun vereniging beter kunt afstemmen op de behoefte van (potentiële) deelnemers en meer of nieuwe doelgroepen aan zich weten te binden. De cursus voorziet amateurkunstgroepen van praktische, direct uitvoerbare ideeën. De cursus wordt georganiseerd door het HKL en via het netwerk van HKL, de acht provinciale koepelorganisaties en lokale ondersteuners actief onder de aandacht gebracht van amateurkunstgroepen.

>>> Met de landelijke herstelsteun wil het HKL de kosten dekken van de cursusleiders die de cursus Samen Slim Deelnemers Werven verzorgen voor de Limburgse verenigingen, de kosten die de deelnemende verenigingen betalen voor de e-learning licentie en de onkosten voor het organiseren van de cursus (locatiehuur, communicatie etc.). Zie uitgavenpost 1 van de begroting voor het kostenoverzicht.

- **Vouchers voor coaching op maat.** Om de organisatiestructuur van amateurkunstgroepen en de bestuurskracht van verenigingen te versterken en daarmee ook de toekomstbestendigheid te vergroten, biedt het HKL ondersteuning aan amateurkunstgroepen door hen vouchers voor coachingstrajecten op maat aan te bieden. Amateurkunstgroepen die zich rechtstreeks of via een provinciale koepelorganisatie of lokale ondersteuner bij het HKL melden met een ondersteuningsvraagstuk dat langdurige of specialistische coaching vereist, kunnen in aanmerking komen voor een voucher voor een coachingstraject op maat. Na een intakegesprek met een amateurkunstgroep en formulering van de probleemstelling door het HKL, koppelt het HKL (op basis van de probleemstelling en thematiek) een coach aan de amateurkunstgroep die de groep kan begeleiden met het vraagstuk. Dat kan een ervaren zzp'er zijn, maar ook een bureau of organisatie die specialistische kennis in huis heeft op het gebied van bestuur, communicatie, fondsenwerving, juridische zaken etc. De amateurkunstgroep krijgt een kostenindicatie van het te doorlopen coachingstraject voorgelegd. Als de amateurkunstgroep akkoord gaat met de aanpak en kosten, wordt een overeenkomst gemaakt tussen de amateurkunstgroep, HKL en de coach en kent het HKL een voucher (bedrag) toe aan de amateurkunstgroep waarmee (een deel van) de coachingskosten betaald kan worden. Het voucherbedrag kan afhankelijk van de coachingskosten (offerte) variëren en bedraagt maximaal € 1.000,- per amateurkunstgroep. Na afloop van het coachingstraject evalueert het HKL het doorlopen traject met de amateurkunstgroep en de externe coach.

>>> Het HKL wil de landelijke herstelsteun inzetten voor de vouchers die beschikbaar worden gesteld aan de amateurkunstgroepen. Zie uitgavenpost 2 van de begroting voor het kostenoverzicht.

Bij het uitvoeren van deze activiteit zou het HKL het voorstel willen doen om een deel van het budget dat de Provincie Limburg beschikbaar stelt voor het herstel van de amateurkunstsector in Limburg, in te zetten als cofinanciering. In dat geval kan het aantal financiële tegemoetkomingen voor coachingstrajecten vergroot worden en/of de kosten die een vereniging zelf nog moet maken voor een coachingstraject verder worden teruggebracht.

Het HKL wil in de uitvoering van deze activiteit graag samenwerken met Stichting Klankleur Limburg (SKL). SKL ondersteunt muziekverenigingen en koren al op een vergelijkbare manier. Door een samenwerking aan te gaan, kunnen methodieken worden uitgewisseld en kan de ondersteuning die SKL aan zijn achterban biedt (coaching op maat trajecten) met de beschikbare herstelgeldten wellicht worden uitgebreid of verbreed.

- **Training bestuursvaardigheden en leiderschap.** Om de bestuurskracht van amateurkunstgroepen te vergroten, ontwikkelt en organiseert het HKL (bij voorkeur in samenwerking met het LKCA, de Raad van Twaalf en koepelorganisaties) speciaal voor bestaande en potentiële bestuursleden een gratis training die focust op bestuursvaardigheden en leidinggeven. Een training waarin nu nog niet wordt voorzien voor amateurkunstgroepen in de brede zin.

>>> Het HKL wil de landelijke herstelsteun inzetten om de kosten te dekken voor een cultureel ondernemer die de training ontwikkelt en verzorgt evenals de kosten voor het organiseren van de cursus (huur locatie, communicatie etc.). Zie uitgavenpost 3 van de begroting voor het kostenoverzicht.

- **(Door)ontwikkelen en ontsluiten tools.** Het HKL heeft het afgelopen jaar, op basis van veel gestelde ondersteuningsvragen, documenten ontwikkeld die amateurkunstgroepen wegwijs maken op het gebied van bijvoorbeeld financiering, organisatie en beleid. Voorbeelden hiervan zijn de *SchrijfWijzer* die de voornaamste stappen voor het opzetten van een kansrijk financieringsproces op een rij zet en helpt bij het schrijven van een projectplan om financiële ondersteuning aan te vragen bij een fonds en de gesprekstool *Hoe krijg ik meer grip op de toekomst?* waarmee bestuursleden, vrijwilligers en leden binnen hun vereniging het gesprek kunnen voeren over hun huidige beleid, doelgroepen en aanbod, manieren van leden werven en behouden en samenwerking en manieren om dat te verbeteren. Het HKL werkt samen met het LKCA, lokale ondersteuners en provinciale amateurkunstkoepels bij het maken van een inventarisatie van de *tools* die in Limburg voor handen zijn en bespreekt samen met deze partners hoe de *tools* geborgd, ontsloten en eventueel doorontwikkeld kunnen worden.

>>> Het HKL wil de landelijke herstelsteun inzetten om de reeds ontwikkelde tools vorm te geven en te ontsluiten voor alle amateurkunstgroepen. Het gaat dan om kosten voor vormgeving, drukwerk en het ontwikkelen van online tools. Zie uitgavenpost 4 van de begroting voor het kostenoverzicht.

- **Inventarisatie informele verbanden en hun ondersteuningsbehoeften.** Het HKL heeft nog weinig zicht op de informele of anders georganiseerde amateurkunstverbanden die in Limburg actief zijn en de ondersteuningsbehoefte die zij hebben naar aanleiding van de coronapandemie. Het HKL wil deze verbanden en hun ondersteuningsbehoeften via en in samenwerking met het netwerk van lokale ondersteuners, provinciale koepelorganisaties, kunstencentra en gemeenten in kaart brengen. Dat wil HKL doen door werkbijeenkomsten te organiseren. Op basis van de bevindingen van deze werkbijeenkomsten kan het HKL samen met partners in het veld passend ondersteuningsaanbod ontwikkelen.

>>> Het HKL wil de landelijke herstelsteun inzetten voor het organiseren van de werkbijeenkomsten en het bekostigen van een cultuurprofessional die de opbrengsten en bevindingen van de werkbijeenkomsten ophaalt, bundelt en terugkoppelt. Zie uitgavenpost 5 van de begroting voor het kostenoverzicht.

2. Versterken van ondersteuningsstructuur op het gebied van amateurkunsten

Om de ondersteuningsstructuur op het gebied van amateurkunsten te versterken, is niet alleen een goede afstemming en samenwerking tussen lokale ondersteuners, provinciale koepelorganisaties, landelijke koepels, het LKCA, overheden en het HKL noodzakelijk, maar ook het vergroten van het aantal coaches die amateurkunstgroepen op maat kunnen adviseren en ondersteunen bij complexe vraagstukken met betrekking tot bestuurs- en organisatiekracht. Binnen dit spoor zet het HKL daarom samen met partners in op de volgende trajecten:

- **Opleiden coaches.** Het HKL wil de trainingen tot cursusleider [Samen Slim Deelnemers Werven](#), [Samen Slim Vernieuwen](#) en [Branding voor amateurkunstgroepen](#) van het LKCA uitrollen en aanbieden in Limburg.
  - De training tot cursusleider ‘Samen Slim Deelnemers Werven’ biedt amateurkunstondersteuners kennis en vaardigheden voor het begeleiden van amateurkunstgroepen bij het werven en binden van (bestuurs)leden en vrijwilligers.
  - De training tot cursusleider ‘Samen Slim Vernieuwen’ biedt vaardigheden waarmee ondersteuners amateurkunstgroepen kunnen stimuleren om eigen vraagstukken zelf aan te pakken en zelf vernieuwende ideeën te bedenken. Zo kunnen de groepen beter inspelen op veranderingen en toekomstbestendiger zijn, bijvoorbeeld door te vernieuwen, verbreden of hun club toegankelijker te maken.
  - De training tot cursusleider ‘Branding voor amateurkunstgroepen’ is een traject waarin amateurkunstondersteuners kennis en de vaardigheden opdoen om daarna zelf een cursus branding aan amateurkunstgroepen te kunnen geven. Branding voor amateurkunstgroepen is een cursus waarmee amateurkunstgroepen straks weten waar ze over vijf jaar willen staan, wat hen kenmerkt, wie hun doelgroep is en hoe ze verschillende doelgroepen kunnen benaderen. Dat zorgt voor meer herkenning en binding en vergroot hun zichtbaarheid en waarde.

Met het aanbieden van deze train-de-trainer-trajecten wil het HKL de pool van coaches in Limburg die amateurkunstgroepen kunnen coachen bij vraagstukken op het gebied van ledenwerving, organisatiekracht en marketing aanzienlijk vergroten.

>>> Met de landelijke herstelsteun wil het HKL de drie trainingen faciliteren (huur cursuslocaties, communicatie uringen etc.) en de uren vergoeden van kunstprofessionals die deelnemen aan de trainingen. Zie uitgavenpost 6 van de begroting voor het kostenoverzicht.

- **Faciliteren provinciaal kennisnetwerk amateurkunstondersteuning.** Het HKL wil graag een provinciaal kennisnetwerk faciliteren met provinciale en lokale ondersteuners die amateurkunstgroepen ondersteunen. Doel van het netwerk is kennisuitwisseling over de aanpak op het gebied van amateurkunstondersteuning en het uitwisselen van *good practices*, methodieken en zaken waar men in de praktijk tegenaan loopt. Doel van het netwerk is tevens om aanwezige kennis te bundelen en digitaal te ontsluiten. Denk daarbij bijvoorbeeld aan één overzicht van coaches die in Limburg actief zijn en waar alle partners in het netwerk gebruik van kunnen maken. We kijken nadrukkelijk verder dan het culturele

domein en willen in het kennisnetwerk ook de verbinding leggen met andere domeinen en provinciale, en maatschappelijke steunfuncties in Limburg (Huis voor de Sport Limburg, Vereniging Kleine Kernen Limburg, Burgerkracht Limburg) die veelal ook een ondersteuningsopdracht hebben en vergelijkbare vraagstukken tegenkomen op het gebied van bestuurs- en organisatiekracht, accommodatiebeheer etc. Het HKL wil uitvoering geven aan het kennisnetwerk door (thematische) bijeenkomsten te organiseren en partijen bij elkaar te brengen. Opbrengsten van deze bijeenkomsten worden door het HKL ook gedeeld met het LKCA in reeds bestaande overlegverbanden.

>>> Met de landelijke herstelsteun wil het HKL vier bijeenkomsten organiseren waarbij alle relevante partners bijeen worden gebracht. Zie uitgavenpost 7 van de begroting voor het kostenoverzicht.

Tot slot

Bovenstaande trajecten zijn een aanvulling op het reeds bestaande ondersteuningsaanbod in de provincie Limburg en geven een impuls aan het herstel van de sector en de uitdagingen die daaraan ten grondslag liggen. Met de herstelsteun krijgen amateurkunstgroepen methodieken en trajecten aangereikt die hen niet alleen op korte termijn vooruithelpen, maar op de langere termijn ook bijdragen aan hun toekomstbestendigheid.